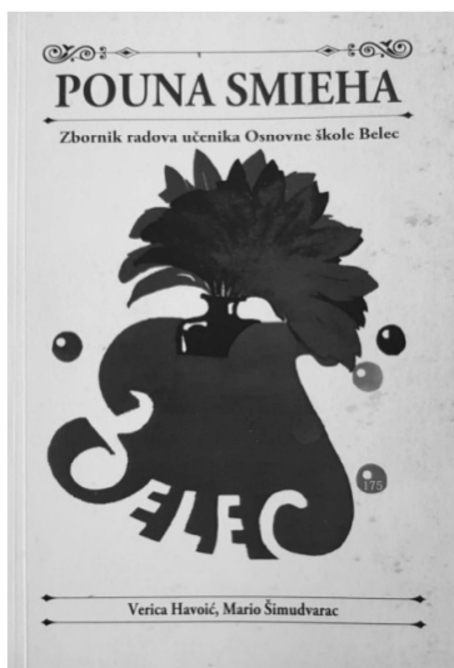

**POUNA SMIEHA
OD NEGDA TU JE BILA:
175. GODIŠNJICA
ORGANIZIRANOGA ŠKOLSTVA
U BELCU**

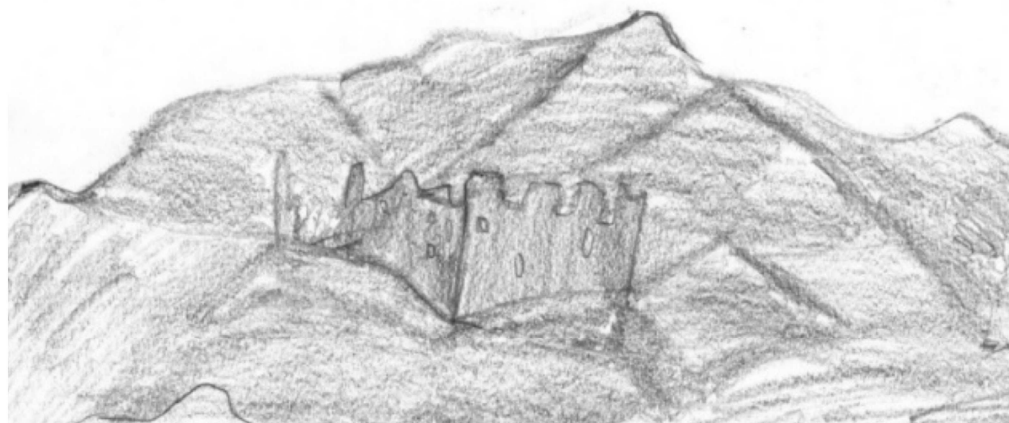
*Pud Ivančicu se stara škuola skrila,
pouna smieha od negda tu je bila.*

**1. dio puta: Tuo je mirne meste male.
Odnavek se Belec zvale.**

S pedagoškim i nastavnim radom u Osnovnoj školi Belec započelo se 1. studenoga 1842. godine u crkvenoj kući belečke

župe koju je s pripadajućim zemljištem darovala crkvi pokroviteljica Cecilija Naišić, rođena Matačić. Sadašnja školska zgrada dovršena je na isti nadnevak 1866. godine u blizini župnoga dvora na koji su vjerojatno dolazili župniku Marcelu Rogini i kasnije svom učeniku, svećeniku i budućem varaždinskom biskupu Marku Culeju ugledni intelektualci i profesori Olinko Delorko, Ton Smerdel i Marin Šemudvarac. Današnja škola smještena je u Krapinsko-zagorskoj županiji na adresi Belec 50 ispod zelene gore Ivančice na kojoj vjerojatno od 14. stoljeća stoji kameniti Belecgrad o kojemu kruže brojne predaje. Osnovna škola Belec stoji podno bijele kapelice svetoga Jurja. Iz školske zgrade pruža se prekrasan i umirujući pogled na najljepšu hrvatsku baroknu crkvu Marije Snježne u Belcu.

Cjelogodišnji školski projekt u Osnovnoj školi Belec povodom 175. godišnjice organiziranoga školstva u Belcu i 80. godišnjice organiziranoga školstva u Područnoj školi Petruševac pod naslovom *Pouna smieha od negda tu je bila* jest posebna i iznimna prilika da se prisjeti prošlosti škole i neprestane prolaznosti vremena, da se prikaže njezina sadašnjost, ali da se razgovara i o njezinoj budućnosti. Naime, iako je školska zgrada redovito održavana i obnavljana, nakon toliko godina još se uvijek čeka da se nadogradi kako bi se dobili dodatni, potrebni školski prostori i specijalizirane učionice te kako bi se konačno u potpunosti prešlo na jednosmjenski rad. Projekt *Pouna smieha od negda tu je bila* obuhvatio je više aspekata u kojima su sudjelovali svi zaposleni-

Marin Hopek: *Belecgrad* (2017.)

ci, učenici i roditelji, ali i različite izvanškolske udruge i organizacije. Snimani su i objavljeni razgovori s prvim ravnateljem škole Marijanom Budenom, djelatnicima i zaposlenicima škole, supružnicima Marijom i Brankom Oštarčević, Milanom Havoićem, Šteficom Sambolić, Ankom Šaka i Terezijom Janković. Učiteljice Mirjana Horvat i Ines Bručić 30. svibnja 2017. godine priredile su koncert pod naslovom *Školi za 175. rođendan* s dvadeset i četirima glazbenim točkama. U uporabi je 2. lipnja 2017. godine u belečkoj pošti bio prigodni pečat kao rezultat suradnje škole s gospodinom Ivanom Draškovićem iz Filatelističkoga društva Zaboky iz Zaboka. Taj je dan nakon završne školske svečanosti otvorena prigodna izložba u školskim prostorima na kojoj su zanimljivo, edukativno i interaktivno predstavljene prošlost i budućnost Osnovne škole Belec. Za vrijeme trajanja projekta tiskani su brojni promotivni materijali poput plakata, programa, kemijskih olovaka, triju vrsta razglednica sa slikovitim prikazima mjesta i škole, bijelih omotnica, zahvalnica i bijelih majici sa zaštitnim znakom škole za djelatnike i učenike škole. Nešto od toga moglo se po povoljnim cijenama kupiti na drvenom štandu Učeničke zadruge Osnovne škole Belec. Osim toga, objavljena je u nakladi Osnovne škole Belec u lipnju 2017. godine u sto pedeset primjeraka i obimna knjiga na 308. stranica formata stranice A5 pod naslovom *Pouna smieha: Zbornik radova učenika Osnovne škole Belec* o kojoj će biti riječi u ovom prikazu.

2. dio puta: *Tu sme rasli, tu sme sreću brali kak i negda naši stari.*

Zbornik *Pouna smieha* sadrži prvenstveno pjesničke učeničke tekstove na hrvatskom standardnom jeziku i na kajkavskom narječju belečkoga kraja, ali i prozne književne tekstove. Učenički su radovi mentorirani i skupljani od 2004. godine, a ima i jedanaest pjesama iz sedamdesetih godina 20. stoljeća. Uz književne tekstove nalaze se likovni radovi i fotografije koje su naslikali i snimili učenici Osnovne škole Belec. Urednici zbornika jesu ravnateljica Osnovne škole

Belec Verica Havoić te profesor hrvatskoga jezika Mario Šimudvarac. Na starinski oblikovanoj naslovnici zbornika *Pouna smieha* nalazi se prvi logotip škole s prve spomenice iz 1842. godine. Prvi logotip škole izgleda kao smeđi papir s perjanicom na vrhu, a na dnu je u njemu urezana riječ Belec. Taj stari papir okružuje pet mjehurića.

Budući da su roditeljski dom belečkoga učenika, Osnovna škola Belec, barokno mjesto Belec sa svojom crkvom Marije Snježne, bijelom kapelicom svetoga Jurja, starim Belecgradom te cijelo Hrvatsko zagorje zapravo koncentrični krugovi utemeljeni na spoznajnom učenikovu procesu u kršćanskom, rimokatoličkom prostoru, jasno je da i cijeli zbornik *Pouna smieha* ima mitsku, religioznu strukturu koja je kršćanski interpretirana. Zato ravnateljica Osnovne škole Belec Verica Havoić iznosi uvodne riječi i piše u članku *Dječji dragulji – darovi koji svijetle* o svojem tridesetogodišnjem učiteljskom pozivu i nastavničkom iskustvu kada je svoje učenike usmjeravala da stvaraju književne i likovne radove kako bi jednom njezini čudesni „mali ljudi“ tim sjajnim draguljima i svijetlećim darovima prenosili znanje, čuvali prekrasnu hrvatsku materinsku, zavičajnu riječ te oplemenjivali i obogaćivali odrasle. Sve to nesumnjivo podsjeća na prometejsku vatru, plamen i svjetlo znanja, upaljenu žarulju iznad učenikove, profesorove ili znanstvenikove glave te prometejsku kristoliku žrtvu koju je podnio za cjelokupno čovječanstvo usprkos okrutnim bogovima koji ga osudiše, ostaviše i okovaše za stijenu da mu orao svakodnevno kljuca i čupa jetru. Nakon što se otpjeva na belečkom govoru kajkavskoga narječja, hrvatskom standardnom jeziku i engleskom jeziku himna Osnovne škole Belec *Tu v Belcu sme doma* te nakon što se ona odsvira pomoću notnoga zapisa, zbornik *Pouna smieha* u strukturalnom smislu kreće kroz devet danteovskih krugova raja, odnosno devet tematskih koncentričnih krugova zbornika kojima uz svoje roditelje, mentore, učitelje, profesore i stručne suradnike kao dobrim vodičima kroči belečki učenik, upoznajući i spoznajući svijet od svojega maloga, domaćega i poznatoga, strukturiranoga belečkog

svijeta do neistraženih, stranih i neobuhvatnih, kaotičnih prostranstava svemira. Ti su tematski krugovi naslovljeni *Belec v mojem Zagorju*, *Tu v Belcu sme doma*, *S popievku domaču dime sem krenul... v Belec...*, *Puslušam... v Belcu...*, *Zagrljaj morski... iz Belca...*, *Gda smo mali deca bili... v Belcu...*, *Zarasli su stari pouti kak lieta brže ideju... v Belcu...*, *Bel(i)ečki haiku*, *Sprehajanje... v Belcu...* Prvi tematski krug s dvadeset i trima pjesmama opisuje ljepote Hrvatskoga zagorja, a drugi tematski krug s dvanaest pjesama uže tematizira zagorsko barokno mjesto Belec te njegove prirodne i kulturne znamenitosti. U trećemu tematskom krugu ima četrdeset i četiri pjesme koje su posvećene životu i ljudima u Belcu i Hrvatskom zagorju, a četvrti tematski krug okuplja šezdeset pjesama koje prikazuju čovjekov život u kružnom ciklusu godišnjih doba, dok se u petom tematskom krugu posebno izdvaja jedanaest pjesama o moru i ljetu. U šestom tematskom krugu okupljene su dvadeset i tri pretežno ljubavne pjesme, a u sedmomu krugu dvadeset i četiri misaone ili refleksivne pjesme. U idućemu se, osmom tematskom krugu nalaze sto dvadeset i dvije haiku pjesme. Proznim sastavcima o narodnom životu, hrvatskoj tradicijskoj kulturi, običajima i domovinskim osjećajima ispunjen je posljednji, deveti tematski krug.

Taj učenički spoznajni prohod kroz devet tematskih krugova ne bi bio potpun da ne progovore osobe koje ih svakodnevno vode i instruiraju za vrijeme njihova školovanja te im donose i predaju svjetlo znanja za nastavak njihova životnoga puta. Zato počinju govoriti mentori, vodiči u dijelu pod naslovom *Pripuviedamo... v Belcu...* Autor ovoga članka u kroatističkoj studiji *Smijeh i igra u belečkom kraju: Prikaz zbornika „Pouna smieha“ Osnovne škole Belec* kao u svojevrsnomu pogovoru tematski razrađuje poglavlja u zborniku, opisuje teorijski i metodološki okvir zbornika, interpretira učeničke pjesničke i prozne tekstove te donosi jezičnu, sinteznu dijalektološku raščlambu učeničkih radova koji su pisani na belečkom govoru kajkavskoga narječja. Učenike na njihovu putu vode i o zborniku pripovijedaju recenzentice Božica Pažur koja zbornik naziva „izvornom, kajkavskom i monografskom

školskom spomenicom“, Željka Horvat-Vukelja koja piše vedru, iskrenu i toplu recenziju u formi pisma ravnateljici naslovljenu *Moje pismo* te Zvezdana Jembrih koja u recenziji *Da ne zamre smijeh, da ne zamre riječ* lucidno povezuje slikarstvo (učenički likovni radovi) i književnost (učenički književni tekstovi) u jedinstvenu cjelinu (zbornik), iskazujući potrebu očuvanja i zaštite sjajnih dragulja i svijetlih darova koje su belečki učenici darovali odraslima svojim trpljenjem i prolaskom kroz devet tematskih krugova. Jedinstvo tekstova triju recenzentica na stražnjim koricama daje cjeloviti prikaz zbornika: „Opsežna i produhovljena zbirka učeničkih književnih i likovnih radova Osnovne škole Belec – uz 175. obljetnicu organiziranoga školstva u Belcu, stoga i 175. rođendan Škole – svojim dosegom i slojevitom strukturom nadilazi značenje zbornika ili panorame dječjega literarnog i likovnog stvaralaštva. (...) Sveobuhvatna, i u tom smislu temeljita, monografija belečke škole (ne probrana i antologijska zbirka), sa suvremenoga stajališta nadaje se i kao originalni pjesmovni, literarni ‘popis stanovništva’ belečkoga kraja, njegova duhovnoga toposa i jezične kajkavske izvornosti.“ (dr. sc. Božica Pažur) „Zaista ste me iznenadili ovim zbornikom – količinom radova (i stranica), proznim tekstovima, cjelovitim pristupom, dodanim rječnikom, profesorovim prikazom knjige. (...) No nije najvažnije što je u medijima nego je mnogo važnija činjenica što Vi i Vaši suradnici potičete djecu na stvaralaštvo i što uspijevate doprijeti do njihovih skrovitih slojeva iskrene zaigranosti i čiste kreativnosti te tako pridonosite dobrobiti djece, zavičaja, domovine.“ (Željka Horvat-Vukelja) „Te slike valja samo zaštititi od nestanka. Valja ih prenijeti preko mrzle i kalne vode zaboravljanja i nerazumijevanja u koju tone suvremeni svijet. Valja ih predati s povjerenjem u neke buduće, još neispisane bjeline, poput belečke bielina, kao zalog, zavjet, zagovor... Upravo to je ovom zbirkom i napravljeno.“ (Zvezdana Jembrih) Kako bi se pomoglo učenicima i čitateljima još lakše putovati kroz devet tematskih krugova, u zbornik *Pouna smieha* kao putokaz integriran je *Mali kajkavski rječnik zlatarskoga kraja* ravnateljice Verice Havoić, umetnuti su

na kraju zbornika abecedni popisi autora književnih i likovnih radova te abecedni popis tekstova u cjelini koja je naslovljena *V ime abecede... v Belcu...*

3. dio puta: Duo tu dojde, naviek se i vrne.

Vremenski gledajući, zbornik *Pouna smieha* nastajao je od zamisli do ostvarenja dvanaest mjeseci, od lipnja 2016. do lipnja 2017. godine. To je književna, likovna i jezična, antropološka i etnološka, sociološka i psihološka monografija belečkoga kraja i Hrvatskoga zagorja koja učeničkim očima, očima belečkoga đaka prikazuje svakodnevni život u baroknom Belcu nekada i sada. Iako bi grafičko uređenje vrsnoga zbornika trebalo biti na višoj i kvalitetnijoj razini što ovakva značajna knjiga doista zaslužuje, zbornik *Pouna smieha* ipak je primjer dobre prakse, zanimljivi povijesni, likovni i književni vodič zagorskim, belečkim znamenitostima te prvi cjelovitiji pregled književnoga i likovnoga ostvaraja belečkih učenika, vrijedan suvenir s belečkoga prostora i prvi književno-likovni prikaz Osnovne škole Belec

Anamarija Hanžek: *Pouna smieha* (2016.)

ispunjene smijehom i igrom. Zato dvočlani naslov zbornika *Pouna smieha* simbolizira božansku puninu, zaokruženost i cjelovitost. Na tom danteovskom životnom putu umjetnosti i kreativnosti ne stajemo u Zemljinoj atmosferi jer i Danteov put kao lika u savršenom talijanskom predrenesansnom epu *Božanstvena komedija* kroz krugove pakla, čistilišta i raja završava zvijezdama. Stoga probijamo granice svemira smijehom i igrom – kreativnošću.

Ako pogledamo nakon zatvaranja zbornika ponovno iz toga svemirskoga prostora na danteovski put koji smo prešli kroz devet tematskih koncentričnih krugova čitanjem zbornika s belečkim učenikom, vidimo s toga mjesta, koje je udaljeno mnoštvo svjetlosnih godina od nas, prvo staru sliku škole s prve školske spomenice iz 1842. godine, a zatim rastvaranjem stražnje korice Osnovnu školu Belec kako ona izgleda danas na likovnom radu učenice Anamarije Hanžek iz 2016. godine. Iz toga veličanstvenoga svemira ponovno upućujemo pogled u koncentričnim krugovima prema našoj dragoj planeti Zemlji, našoj domovini Hrvatskoj, prelijepom Hrvatskom zagorju, baroknom seocu Belec, našem bel(i)čkom domu i kličemo: „Tu v Belcu sme doma“. Nije teško primijetiti da smo samo ovakvim pogledom iz svemira na stražnje stranice zbornika krenuli istim danteovskim putem kroz tematske koncentrične krugove prema njegovu početku, svojem belečkom domu, ali da smo ujedno pogledali u budućnost. Još je dalek i neizvjestan put u budućnost belečke škole, a do nje je potrebno ponovno krenuti natrag kroz zbornik do naslovne stranice, divnoga kantovskoga neba ispunjenoga učeničkim „darovima koji svijetle“, svijetlim zvijezdama.

Mario Šimudvarac
Osnovna škola Belec
Belec, Hrvatska